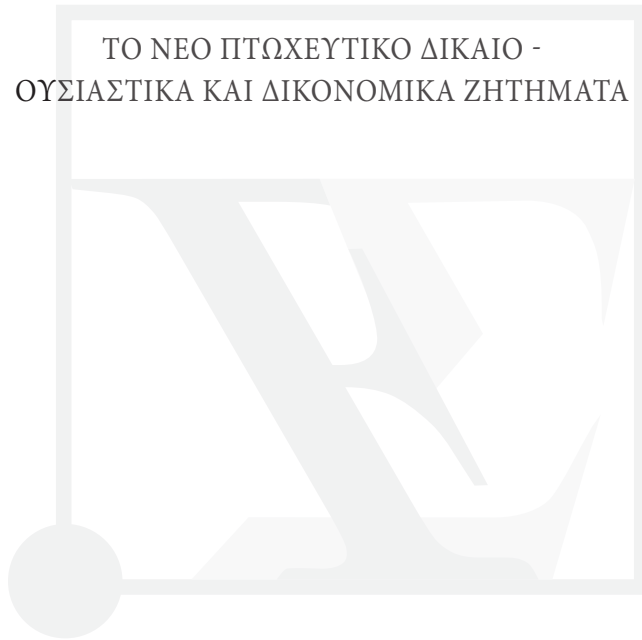

ΤΟ ΝΕΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ -
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΕΝΩΣΗ ΔΙΚΑΣΤΩΝ & ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ

Το νέο Πτωχευτικό Δίκαιο - ουσιαστικά και δικονομικά ζητήματα

Διαδικτυακό Συνέδριο

20 Μαρτίου 2021

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

2021

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ Α.Ε.
ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αθήνα

- Ιπποκράτους 23 - 106 79 Αθήνα

Τηλ.: (+30) 210 33.87.500 • Fax: (+30) 210 33.90.075

Θεσσαλονίκη

- Φράγκων 1 - 546 26 Θεσσαλονίκη

Τηλ.: (+30) 2310 535.381 • Fax: (+30) 2310 546.812

- Εθνικής Αμύνης 42 - 546 21 Θεσσαλονίκη

Τηλ.: (+30) 2310 244.228, 9 • Fax: (+30) 2310 244.230

<http://www.sakkoulas.gr> • e-mail: info@sakkoulas.gr

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι κατά το Ν. 2121/1993 και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

© 2021

05-04-590

ISBN: 978-960-648-327-1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Χαιρετισμός Προέδρου Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων Χριστόφορου Σεβαστίδη.....	1
Εναρκτήρια Ομιλία προεδρεύουσας Ιουλίας Αργυροπούλου.....	5
Συνθετική επισκόπηση των νέων πτωχευτικών ρυθμίσεων του Ν. 4738/2020 για την ρύθμιση οφειλών και την παροχή δεύτερης ευκαιρίας.....	13
<i>Γεώργιος Ν. Μιχαλόπουλος</i>	
Προϋποθέσεις κήρυξης της πτώχευσης και διορισμοί διαχειριστών αφερεγγυότητας.....	29
<i>Σπύρος Δ. Ψυχομάνης</i>	
Οι καινοτομίες του νέου Πτωχευτικού Κώδικα, που αφορούν τον εισηγητή πτωχεύσεων και την εξέλεξη των πιστώσεων.....	63
<i>Θεοκλή Ε. Νικολαΐδου</i>	
Ζητήματα εκκαθάρισης και διανομής της πτωχευτικής περιουσίας μετά τον Ν. 4738/2020.....	73
<i>Γεώργιος Λαζαρίδης</i>	
Η προστασία του οφειλέτη στον Ν. 4738/2020: απαλλαγή και κύρια κατοικία.....	189
<i>Γιώργος Ψαρουδάκης</i>	
Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της μετά τον Ν. 4738/2020.....	211
<i>Βασίλειος Α. Χατζηγιάννου</i>	
Η δικονομική διάσταση της διαδικασίας της εξυγίανσης υπό το πρίσμα του Ν. 4738/2020.....	229
<i>Ιωάννης Μαμαδάς</i>	
Ζητήματα εφαρμογής από την πτώχευση μικρού αντικειμένου.....	255
<i>Βασίλειος Φούρκας</i>	

ΕΝΩΣΗ ΔΙΚΑΣΤΩΝ & ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ

ΤΟ ΝΕΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ - ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Διαδικτυακό Συνέδριο

20 Μαρτίου 2021

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

09:45

Χαιρετισμός:

Χριστόφορου Σεβαστίδη, Δ.Ν. Εφέτη, Προέδρου Ε.Δ.Ε.

Προεδρία: *Ιουλία Αργυροπούλου, Εφέτης Θεσσαλονίκης*

Α΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

10:00-10:20

*Γεώργιος Ν. Μιχαλόπουλος,
Καθηγητής Νομικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.*

«Συνθετική επισκόπηση των νέων πτωχευτικών ρυθμίσεων σε συσχετισμό προς τις προϊσχύσασες ρυθμίσεις του Πτωχευτικού Κώδικα»

10:20-10:40

*Σπυρίδων Ψυχομάνης,
Καθηγητής Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.*

«Προϋποθέσεις κήρυξης της πτώχευσης και διορισμοί διαχειριστών αφερεγγυότητας»

10:40-11:00

*Θεοκτή Νικολαΐδου,
Εφέτης Θράκης*

«Οι καινοτομίες του νέου Πτωχευτικού Κώδικα που αφορούν τον Εισηγητή Πτωχεύσεων και την εξέλεξη των πιστώσεων»

11:00-11:20

*Γεώργιος Λαζαρίδης,
Πρωτοδίκης Θεσσαλονίκης, ΜΔΕ Εμπορικού Δικαίου*
«Ζητήματα επαλήθευσης απαιτήσεων και εκκαθάρισης και διανομής της πτωχευτικής περιουσίας στον νέο Πτωχευτικό Κώδικα»

11:20-11:40

Διάλειμμα

Β΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

- 11:40-12:00** Γεώργιος Ψαρουδάκης,
Αναπληρωτής Καθηγητής Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.
«Προστασία του οφειλέτη: απαλλαγή και κύρια κατοικία»
- 12:00-12:20** Βασίλειος Α. Χατζηγιάννου,
Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής Δ.Π.Θ.
«Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων μετά τον Ν. 4738/2020»
- 12:20-12:40** Ιωάννης Μαμαδάς,
Πρωτοδίκης Θεσσαλονίκης
«Η δικονομική διάσταση της διαδικασίας εξυγίανσης στο πλαίσιο του νέου Πτωχευτικού Κώδικα»
- 12:40-13:00** Βασίλειος Φούρκας,
Ειρηνοδίκης Αθηνών, Μέλος της Ο.Δ.Ε. του Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.-Π.Π.
«Ζητήματα εφαρμογής από την πτώχευση μικρού αντικειμένου»
- 13:00** Συζήτηση - Παρεμβάσεις

**Η ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΗΣ
ΜΕΤΑ ΤΟΝ Ν. 4738/2020**

Βασίλειος Α. Χατζιωάννου

Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής Δ.Π.Θ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. Η δίκη της πτώχευσης

1. Εισαγωγή
2. Η εκουσία δικαιοδοσία ως διαδικαστικό πλαίσιο
3. Αρμόδιο δικαστήριο
(α) Καθ' υλην αρμοδιότητα (άρθ. 78 §1, 172 §2)
(β) Κατά τόπον αρμοδιότητα (άρθ. 78 παρ. 1 και 3)
4. Νομιμοποίηση - Διάδικοι
5. Περιεχόμενο της αίτησης
(α) Αίτημα οφειλέτη
(β) Αίτημα πιστωτών
6. Προθεσμία
7. Απαράδεκτο και αοριστία
8. Διαδικασία στις πτωχεύσεις μεγάλου αντικειμένου
9. Διαδικασία στις πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου
10. Ερημοδικία
11. Ενέργεια απόφασης
12. Ένδικα βοηθήματα και μέσα
(α) Γενικό πλαίσιο
(β) Έφεση
(γ) Πτωχευτική ανακοπή
(δ) Αίτηση ανάκλησης
(ε) Ανακοπή ερημοδικίας
(στ) Αίτηση αναίρεσης

II. Προληπτικά μέτρα

1. Σκοπός
2. Προϋποθέσεις προληπτικών μέτρων
3. Αρμόδιο δικαστήριο

4. Προδικασία
5. Νομιμοποίηση
6. Διαδικασία
7. Περιεχόμενο μέτρων
8. Ισχύς μέτρων
9. Προσωρινή διαταγή

I. Η δίκη της πτώχευσης

1. Εισαγωγή: Με το ν. 4738/2020 η πτώχευση μετατράπηκε σε αμιγή διαδικασία συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης και ρευστοποίησης του ενεργητικού του οφειλέτη¹. Μάλιστα, κατά την ΑιτΕ, ο νέος νόμος, έχοντας ως πρότυπο την παραπτωχευτική διαδικασία ειδικής διαχείρισης του ν. 4307/2014², παρέλειψε να προβλέψει ανακοπή κατά της διαδικασίας ρευστοποίησης, όπως προέβλεπε το προϊσχύσαν άρθ. 152 ΠτΚ. Έτσι, στην περίπτωση που την πτώχευση επιδιώκουν πρόσωπα άλλα, εκτός του οφειλέτη, ο τελευταίος μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα άμυνας μόνο ως προς την υπαγωγή του ή μη σε πτώχευση και μόνο στο πλαίσιο της δίκης της πτώ-

---

1. Βλ. σκοπό της πτώχευσης στην διάταξη του άρθ. 75 από την οποία απαλείφθηκε η φράση «ή με άλλο τρόπο που προβλέπεται από σχέδιο αναδιοργάνωσης και ιδίως με τη διατήρηση της επιχείρησής του» που προέβλεπε η αντίστοιχη διάταξη του άρθ. 1 ν. 3588/2007 (ΠτΚ). Βλ. επίσης ΑιτΕ ν. 4738/2020 εις <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/11593352.pdf> άρθ. 75, σ. 235: «Στον σκοπό της πτώχευσης αναδεικνύεται η κρισιμότητα της ταχείας ρευστοποίησης της πτωχευτικής περιουσίας για την αποφυγή της απαξίωσης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη και την βέλτιστη μέσω αυτών ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών. Ταυτοχρόνως, η ταχεία εκκαθάριση εξυπηρετεί και ένα ευρύτερο οικονομικό συμφέρον, την ταχεία επιστροφή παραγωγικών μέσων σε δυναμικά παραγωγικές χρήσεις. Αναγνωρίζεται ότι η ρευστοποίηση λειτουργικών συνόλων θα διατηρεί τουλάχιστον μέρος της άυλης αξίας μιας επιχείρησης και μέσω της διάθεσής της θα βελτιώνει την ανάκτηση των πιστωτών αλλά και θα περιορίζει τις απώλειες του παραγωγικού δυναμικού της εθνικής οικονομίας. Σημειώνεται ότι ο περιορισμός των αρνητικών συνεπειών της πτώχευσης εξυπηρετείται και από την απαλλαγή των οφειλετών από τα χρέη τους και την δυνατότητα που αυτό τους παρέχει να επανενταχθούν σε οικονομικές δραστηριότητες».

2. Βλ. σ. 258 (υπό το άρθ. 158).

χευσης³. Με αυτά τα δεδομένα, λοιπόν, ελλείψει άλλου σταδίου ακρόασης του οφειλέτη μέχρι και την ρευστοποίηση της πτωχευτικής περιουσίας, στο όλο σύστημα του πτωχευτικού δικονομικού δικαίου η συγκεκριμένη δίκη αναβαθμίζεται σε σύγκριση με τον προϊσχύσαντα ΠτΚ.

2. Η εκουσία δικαιοδοσία ως διαδικαστικό πλαίσιο: Η πτώχευση αποτελεί τυπικό παράδειγμα δικαστικής διάπλασης και κηρύσσεται μόνο με δικαστική απόφαση⁴. Ο νέος νόμος, ακολουθώντας το παράδειγμα του ΠτΚ προέβλεψε ότι οι πτωχευτικές υποθέσεις, χωρίς εξαίρεση, υπάγονται στη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας (άρθ. 130⁵), με σκοπό να εξοπλιστεί ο δικαστής με ανακριτικά καθήκοντα και με μια ελαστική διαδικασία, η οποία προσαρμόζεται στον χαρακτήρα των υποθέσεων ως γνήσιων ή μη γνήσιων υποθέσεων εκουσίας δικαιοδοσίας⁶. Αυτές που ξεκινούν με πρωτοβουλία του οφειλέτη είναι γνήσιες υποθέσεις⁷ και διεξάγονται κατά κανόνα μονομερώς και η ελαστικότητα είναι απόλυτη. Αντιθέτως, όσες ξεκινούν με πρωτοβουλία λοιπών νομιμοποιούμενων προσώπων εκτός του οφειλέτη είναι μη γνήσιες υποθέσεις⁸ και ενδείκνυται περιορισμός της ελαστικότητας στο μέτρο που είναι αναγκαία η διασφάλιση της ισότητας των όπλων και του δικαιώματος ακρόασης⁹.

---

3. Αντιθέτως, ως προς τον έλεγχο ενδεχόμενων ακυροτήτων της διαδικασίας ρευστοποίησης, επειδή στο νέο νόμο δεν προβλέπεται ούτε ανακοπή ούτε δίκη αποδοχής της πλειοδοσίας ανάλογη του άρθ. 74 ν. 4307/2014, σημειώνεται έλλειμμα δικαστικής προστασίας, ζήτημα το οποίο κείται εκτός της παρούσας θεματικής.

4. Χατζηϊωάννου, Η δίκη της πτώχευσης και των προληπτικών μέτρων της, 2016, § 1, αρ. 1, σ. 1 (εφεξής Χατζηϊωάννου, § ..., αρ. ..., σ. ...).

5. Αναφορές στο κείμενο σε άρθρα χωρίς άλλη ένδειξη, αναφέρονται στις ρυθμίσεις του ν. 4738/2020.

6. Χατζηϊωάννου, § 1, αρ. 4 επ., σ. 3-6.

7. Χατζηϊωάννου, § 1, αρ. 26,27, σ. 13-14.

8. Χατζηϊωάννου, § 1, αρ. 28 επ., σ. 14-17. Ομοίως υπό το δίκαιο του ΕμπΝ: Περάκης, Η εκουσία δικαιοδοσία στην πτώχευση, Θέματα θεωρίας και πράξης του Εμπορικού Δικαίου, 2004, σ. 578 επ., 608-609 = Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων, Προβλήματα εκουσίας δικαιοδοσίας, Πρακτικά του 20ου Πανελληνίου Συνεδρίου (Καβάλα 12-15 Μαΐου 1994), 1995, σ. 61-102. Αρβανιτάκης, Οι διάδικοι στην πολιτική και διοικητική δίκη, 2005, σ. 136.

9. Για την προβληματική βλ. Χατζηϊωάννου, § 1, αρ. 18 επ., σ. 10-11.

3. Αρμόδιο δικαστήριο (α) Καθ' ύλην αρμοδιότητα (άρθ. 78 § 1, 172 § 2): Ο νέος νόμος ρυθμίζει την καθ' ύλην αρμοδιότητα του πτωχευτικού δικαστηρίου ανάλογα με το οικονομικό αντικείμενο της πτώχευσης. Στο ειρηνοδικείο υπάγονται οι πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου¹⁰ που αφορούν τις λεγόμενες «πολύ μικρές οντότητες», δηλαδή αφενός ετερόρρυθμες, ομόρρυθμες εταιρείες και ατομικές επιχειρήσεις, εφόσον ο κύκλος εργασιών τους (ή το ενεργητικό των φυσικών προσώπων) δεν υπερβαίνει το ποσό του 1.500.000 ευρώ, αφετέρου λοιπές οντότητες εφόσον κατά την ημερομηνία του ισολογισμού τους δεν υπερβαίνουν τα όρια δύο τουλάχιστον από τα ακόλουθα τρία κριτήρια: α) Σύνολο περιουσιακών στοιχείων: 350.000 ευρώ, β) καθαρό ύψος κύκλου εργασιών: 700.000 ευρώ, γ) μέσο όρο απασχολούμενων κατά τη διάρκεια της περιόδου: 10 άτομα. Εξ αντιδιαστολής, οι πτωχεύσεις προσώπων ή οντοτήτων που δεν χαρακτηρίζονται μικρού αντικειμένου, υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του πολυμελούς πρωτοδικείου. Δεν αποκλείεται, πάντως, εξαιρετικώς, η κήρυξη της πτώχευσης να γίνει από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο (μονομελές πρωτοδικείο ή τριμελές εφετείο αντίστοιχα) όχι βεβαίως με απευθείας αίτηση σε αυτό, αλλά μετά από έφεση του αιτούντος κατά πρωτόδικης απορριπτικής απόφασης (άρθ. 131 § 1 και 187). Στην τελευταία περίπτωση, ωστόσο, δεν αναιρείται η αρμοδιότητα του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ως προς το νόμιμο καθήκον να οργανώσει και να διαχειριστεί την κηρυχθείσα πτώχευση¹¹.

(β) Κατά τόπον αρμοδιότητα (άρθ. 78 §§ 1 και 3): Κατά τόπον αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του, δηλαδή εκεί όπου ασκεί συνήθως τη διοίκησή τους. Για τα νομικά πρόσωπα ως τέτοιος τόπος τεκμαίρεται μαχητά εκείνος της καταστατικής έδρας. Στην περίπτωση φυσικού προσώπου χωρίς εμπορική ιδιότητα, τοπική αρμοδιότητα έχει το δικαστήριο της «κύριας κατοικίας του», όπως αυτή προκύπτει από την τελευταία φορολογική δήλωση πριν από την αίτηση πτώχευσης. Η εν λόγω κατά τόπον αρμοδιότητα είναι αποκλειστική, «προς το σκοπό ενότητας του συστήματος» και προς συγκέντρωση όλων των πτωχευτικών υποθέσεων σε ένα μοναδι-

---

10. Όπως προσδιορίζονται από τον συνδυασμό των άρθ. 78 § 2 (του νέου νόμου) και του άρθ. 2 § 2 και 3 ν. 4308/2014

11. Χατζηγιάννου, § 2, αρ. 60, σ. 46-47 και § 3, αρ. 1 επ., σ. 49-51.

κό δικαστήριο στο πλαίσιο της «ελκτικής δύναμης της πτώχευσης»¹².

4. Νομιμοποίηση - Διάδικοι: Για την κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση ενεργητικώς νομιμοποιούμενοι διάδικοι είναι ο οφειλέτης (εφόσον ασκεί ο ίδιος την αίτηση) και στην περίπτωση που η διαδικασία κινείται από πρόσωπα άλλα εκτός του οφειλέτη, τα πρόσωπα αυτά είναι οποιοσδήποτε πτωχευτικός πιστωτής (ανέγγυος, ενέγγυος, γενικώς προνομιούχος), ο εισαγγελέας πρωτοδικών, εφόσον δικαιολογείται λόγος δημόσιου συμφέροντος και ο σύνδικος κύριας ήδη κηρυχθείσας στην αλλοδαπή πτώχευσης¹³. Παθητικώς νομιμοποιούμενα πρόσωπα δεν προβλέπονται όταν την αίτηση ασκεί ο οφειλέτης¹⁴ και αυτό είναι αναμενόμενο, επειδή πρόκειται για γνήσια υπόθεση εκουσίας δικαιοδοσίας που κατ' αρχήν διεξάγεται μονομερώς. Η εξουσία του δικαστηρίου να κλητεύσει πιστωτές του οφειλέτη (78 § 6) δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα της υπόθεσης¹⁵. Αντιθέτως, όταν την αίτηση ασκούν άλλα πρόσωπα εκτός του οφειλέτη, κλητεύεται υποχρεωτικά ο οφειλέτης και τούτο είναι επόμενο, αφού, υφιστάμενος τις δυσμενείς επιπτώσεις της πτώχευσης που επιδιώκουν τρίτοι, πρέπει προηγουμένως να ακουστεί. Ο νέος νόμος ενσωμάτωσε την νομοθετημένη με το ν. 4491/2017 σχετική προσθήκη την οποία είχε εισηγηθεί η θεωρία¹⁶ και απεδέχθη και η νομολογία¹⁷.

12. Χατζηϊωάννου, § 3, αρ. 9 επ., σ. 52-54.

13. Χατζηϊωάννου, § 4, αρ. 60 -85, σ. 107-118.

14. Χατζηϊωάννου, § 4, αρ. 38, σ. 93.

15. Μητσόπουλος, Η έννοια της εκουσίας δικαιοδοσίας, Μελέται Γενικής Θεωρίας του Δικαίου και του Αστικού Δικονομικού Δικαίου Ι, 1983, σ. 541 επ., 544-545 = ΝΔ 1971. σ. 333 επ.· πρβλ. και Μπέη, ΠολΔ, άρθρ. 752, σ. 294· Χατζηϊωάννου, § 4, αρ. 15, σ. 85.

16. Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη Η απόφαση κήρυξης της πτώχευσης - σχέδιο αναδιοργάνωσης, (εισήγηση στο 36ο συνέδριο της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων), στον τόμο «Δικονομικά Ζητήματα του Πτωχευτικού Δικαίου», 2012, σ. 233 επ., 237· Περάκης, ΠτΔ³, σ. 151-152· Ψυχομάνης, ΠτΔ⁷, σ. 152-153· Χατζηϊωάννου, § 4, αρ. 29 επ., σ. 89 επ. και § 5, αρ. 13-16, σ. 125-126.

17. ΠΠρΑθ 162/2018 ΔΕΕ 2018.496 με συμφ. παρατ. Μιχαλόπουλου. Στο πλαίσιο της ειδικής διαχείρισης (άρθ. 68 επ. ν. 4307/2014) όπου ανέκυψε το ίδιο ζήτημα, κρίθηκε (ΑΠ 1335/2020 ΝΟΜΟΣ) ότι η προβλεπόμενη στο άρθ. 70 § 4 εδ. πρώτο ν. 4307/2014 κοινοποίηση της αίτησης στην υπό διαχείριση επιχείρηση την καθιστά εκ του νόμου διάδικο αναγνωρίζοντας ότι δεν υπάρχει ανάγκη πρόσθετης δικής της ενέργειας (άσκησης, δηλαδή, κυρίας παρέμβασης).

5. Περιεχόμενο της αίτησης: Ο νόμος προβλέπει το ειδικό περιεχόμενο της αίτησης (άρθ. 79 §§ 3, 4) και τα συνυποβαλλόμενα συνοδευτικά έγγραφα (79 §§ 6 και 8 και άρθ. 173 § 2, 174 για τις πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου).

(α) Αίτημα οφειλέτη: Ο οφειλέτης ζητά να κηρυχθεί σε πτώχευση λόγω παύσης πληρωμών ή επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης και μπορεί να ζητήσει να του ανατεθεί η διοίκηση της πτωχευτικής περιουσίας υπό τους όρους του άρθ. 94 § 1. Επίσης ο οφειλέτης μπορεί (δεν υποχρεούται) να προτείνει και συγκεκριμένο σύνδικο¹⁸.

(β) Αίτημα πιστωτών: Σε πτωχεύσεις επιχειρήσεων μεγάλου αντικειμένου οι πιστωτές ζητούν την πτώχευση και τον διορισμό συγκεκριμένου συνδίκου (79 §§ 1 και 4 εδ. πρώτο). Όταν η αίτηση υποβάλλεται από πιστωτή ή πιστωτές που εκπροσωπούν τουλάχιστον το 30% του συνόλου των απαιτήσεων, συμπεριλαμβανομένου τουλάχιστον του 20% των ενέγγυων πιστωτών, η αίτηση αυτή μπορεί να περιέχει αίτημα για εκποίηση του συνόλου του ενεργητικού της επιχείρησης ή των επιμέρους λειτουργικών συνόλων της κατ' άρθ. 157 επ. Όταν υποβάλλεται αίτηση πτώχευσης χωρίς την υποβολή του προαναφερθέντος αιτήματος, πιστωτές που πληρούν τους ως άνω όρους μπορούν να υποβάλουν πρόσθετη παρέμβαση ζητώντας εκποίηση του ενεργητικού της επιχείρησης ή των επιμέρους λειτουργικών συνόλων της (79 § 1). Σε πτωχεύσεις φυσικών προσώπων ή οντοτήτων μικρού αντικειμένου δεν προβλέπεται ρητώς (στο άρθ. 173) ότι οι πιστωτές ζητούν την πτώχευση του οφειλέτη (όπως αντιθέτως προβλέπεται στο άρθ. 79 § 1). Ωστόσο, η παράλειψη αυτή ανάγεται σε νομοτεχνική αστοχία και δεν επιδρά στο δικαίωμα πιστωτών να υποβάλλουν αίτηση πτώχευσης μικρού αντικειμένου, αστοχία η οποία μπορεί να συναχθεί εμμέσως και από το αναγνωριζόμενο δικαίωμα σε άσκηση παρέμβασης του άρθ. 177. Ο αιτών πιστωτής μπορεί να ζητήσει και τον διορισμό συγκεκριμένου συνδίκου¹⁹.

---

18. Άρθ. 79 § 4: «Δεν απαιτείται η αναφορά του προτεινόμενου συνδίκου, εφόσον την αίτηση υποβάλλει ο οφειλέτης και η αίτηση περιέχει δήλωση ότι δεν κατέστη δυνατή η ανεύρεση υποψήφιου συνδίκου που να αποδεχθεί τον διορισμό»· άρθ. 173 § 1 εδ. τέταρτο: «Ο εισηγητής διορίζει τον σύνδικο, εφόσον δεν προσδιορίζεται στην αίτηση».

19. Επιχείρημα από το έλασσον (παρέμβαση) στο μείζον (αίτηση) από το άρθ. 177 § 1.

6. Προθεσμία: Κατ' αρχήν δεν προβλέπεται προθεσμία κατάθεσης της αίτησης από τρίτα πρόσωπα. Μόνο η αίτηση του οφειλέτη, εφόσον θεμελιώνεται σε παύση πληρωμών, υπόκειται σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών (79 §5), η μη τήρηση της οποίας, ωστόσο, δεν συνεπάγεται ούτε δικονομικό απαράδεκτο, ούτε απώλεια του δικαιώματος του οφειλέτη. Αντιθέτως, αν οφειλέτης είναι φυσικό πρόσωπο που έχει αποβιώσει προβλέπεται ενιαύσια αποσβεστική προθεσμία²⁰ από το θάνατό του (76 § 3 εδ. β'), οπότε, σε περίπτωση εκπρόθεσμης υποβολής, η αίτηση απορρίπτεται.

7. Απαράδεκτο και αοριστία: Στις υποθέσεις που την αίτηση υποβάλει ο οφειλέτης η πρωτοβουλία του δικαστή εκτείνεται απεριόριστα και σε αναζήτηση μη προταθέντων πραγματικών περιστατικών δυνάμει του άρθ. 747 § 2 ΚΠολΔ. Αντιθέτως, στις υποθέσεις μετά από αίτηση λοιπών προσώπων, η αίτηση απορρίπτεται λόγω νομικής αοριστίας²¹. Επίσης, η πραγματική αοριστία μπορεί να συμπληρώνεται στο πλαίσιο του ανακριτικού συστήματος ή σε εφαρμογή του άρθ. 236 ΚΠολΔ²². Κατά τα λοιπά, σκόπιμο θα ήταν να επεκταθεί η εφαρμογή του άρθ. 227 ΚΠολΔ ή στην έσχατη περίπτωση του άρθ. 254 ΚΠολΔ σε όλες ανεξαιρέτως τις υποθέσεις μικρού και μεγάλου αντικειμένου λόγω και της ελαστικότητας της διαδικασίας²³.

8. Διαδικασία στις πτωχεύσεις μεγάλου αντικειμένου: Στις υποθέσεις μεγάλου αντικειμένου η συζήτηση της αίτησης είναι προφορική και τα μέρη υποχρεούνται σε κατάθεση προτάσεων (130 §1 σε συνδ. με 115 §§ 2 και 3 ΚΠολΔ)²⁴. Οι πρόσθετες παρεμβάσεις ασκούνται ακόμα και χωρίς τήρηση προδικασίας, με δήλωση που καταχωρείται στα πρακτικά. Βα-

20. Χατζηϊωάννου, § 5, αρ. 64, σ. 149.

21. Χατζηϊωάννου, § 5, αρ. 24 επ., σ. 129 επ.

22. Για την εφαρμογή του άρθ. 236 ΚΠολΔ και στην εκουσία δικαιοδοσία: Μακρίδου, Η αόριστη αγωγή⁴, σ. 298 επ.· Αποστολάκης, Η κατά το άρθρο 236 ΚΠολΔ καθοδηγητική παρέμβαση του Δικαστή στον πρώτο βαθμό (νέα τακτική διαδικασία και ειδικές διαδικασίες) στον δεύτερο βαθμό και στην αναιρετική δίκη, ΕΠολΔ 2020, σ. 105 επ., 109· Διαμαντόπουλος, παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 6322/1995 ΕλλΔνη 1998. 613· Hadjiioannou Judicial Duty for Guidance (art. 236 CCP): A Greek perspective on judicial activism, εις Μακρίδου, Διαμαντόπουλος (επιμ.), Greek and foreign procedural systems, vol. 5: Relations between judge and parties in German and Greek civil trial, 2020, σ. 153 επ., 196.

23. Πρβλ. Περάκη, ΠτΔ³, σ. 151· Χατζηϊωάννου, § 5, αρ. 36,37, σ. 136-137.

24. Χατζηϊωάννου, § 7, αρ. 1 επ., σ. 161 επ.

σική αλλαγή σε σχέση με το προϊσχύσαν δίκαιο είναι ότι οι κύριες παρεμβάσεις ασκούνται επί ποινή απαραδέκτου με αυτοτελές δικόγραφο το αργότερο τρείς (3) εργάσιμες ημέρες πριν από την δικάσιμο και συνεκδικάζονται υποχρεωτικώς με την αίτηση και τις τυχόν πρόσθετες παρεμβάσεις²⁵.

9. Διαδικασία στις πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου: Αντιθέτως, στις υποθέσεις μικρού αντικειμένου η διαδικασία είναι έγγραφη (173 και 177 §§ 3-5) κατά παρέκκλιση του άρθ. 115 § 3 ΚΠολΔ χωρίς την πρόβλεψη έστω πλασματικής προφορικής συζήτησης²⁶. Η παράκαμψη της δημόσιας και προφορικής συζήτησης προκαλεί σοβαρές επιφυλάξεις ως προς την συμβατότητά της με τις επιταγές των άρθ. 93 § 2 Σ και 6 § 1 ΕΣΔΑ ιδίως στις μη γνήσιες υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας που εισάγονται με πρωτοβουλία προσώπων άλλων εκτός του οφειλέτη, όπου εκδηλώνεται αντιδικία. Οι σχετικές επιφυλάξεις διασκεδάζονται μόνο εφόσον γίνει δεκτό ότι στο πλαίσιο της δίκης της έφεσης (άρθ. 187) η υποχρεωτικώς προφορική συζήτηση²⁷ πληροί την προϋπόθεση της μίας τουλάχιστον προφορικής συζήτησης που εγγυάται το άρθ. 6 § 1 ΕΣΔΑ²⁸.

Η αίτηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω του Ηλεκτρονικού Μητρώου Φερεγγυότητας, στο οποίο και δημοσιοποιείται για χρονικό διάστημα τριάντα (30) ημερών. Υπάρχουν τότε δύο ενδεχόμενα: Το πρώτο ενδεχόμενο, αν εντός του προαναφερθέντος χρονικού διαστήματος δεν υποβληθεί παρέμβαση κατά της αίτησης ή υποβληθεί παρέμβαση που αφορά μόνο τον διορισμό συνδίκου, η αίτηση γίνεται δεκτή με μόνη την παρέλευση του ανωτέρω χρονικού διαστήματος και ορίζεται ο εισηγητής ο οποίος διορίζει τον σύνδικο.

25. Κατά το πρότυπο του άρθ. 70 § 2 εδ. τελευταίο ν. 4307/2014.

26. Σε αντίθεση μάλιστα με τη ρύθμιση του άρθ. 4 ΙΒ ν. 4745/2020 που ρυθμίζει συγγενείς εκκρεμείς υποθέσεις αφερεγγυότητας φυσικών προσώπων· βλ. εγγύτερα Γιαννόπουλο, Η νέα διαδικασία εκδίκασης των αιτήσεων ρύθμισης υπερχρεωμένων νοικοκυριών κατά το Ν. 4745/2020. Μια κριτική αποτίμηση, Αρμ 2020, σ. 1993 επ., 2010- 2011.

27. Η οποία δεν παρακάμπτεται, αφού αφενός στις ειδικότερες ρυθμίσεις της διαδικασίας πτωχεύσεων μικρού αντικειμένου δεν προβλέπεται έγγραφη διαδικασία στην έκκλητη δίκη, αφετέρου κατ' άρθ. 115 § 2, 741 ΚΠολΔ στην έκκλητη δίκη δεν υπάρχει δυνατότητα συζήτησης με δήλωση (242 § 2 ΚΠολΔ)· ενδεικτικά βλ. ΑΠ 528/2017 areiospagos.gr· ΜΕφΠειρ 574/2019 efeteio-peir.gr

28. Βλ. σχετ. Ματζουράνη, Οι θεμελιώδεις δικονομικές αρχές υπό επαναξιολόγηση, 2019, σ. 111-112 και σημ. 75 μ.π.π. στη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ.

Το δεύτερο ενδεχόμενο, αν πιστωτές παρέμβουν, η διαδικασία συνεχίζεται εγγράφως. Οι παρεμβάσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας και είναι κύριες, αν ζητείται απόρριψη της αίτησης ή πρόσθετες, αν οι παρεμβαίνοντες υποστηρίζουν την αίτηση και υποδεικνύεται με την παρέμβαση συγκεκριμένος σύνδικος. Αντίγραφο της αίτησης πτώχευσης επιδίδεται, εντός δέκα (10) εργασιμών ημερών με φροντίδα του διαδίκου που επισπεύδει τη διαδικασία, στα λοιπά διάδικα μέρη (177 § 2 εδ. δεύτερο). Η σχετική ρύθμιση είναι νομοτεχνικά άστοχη καθώς δεν προβλέπεται η αφετηρία υπολογισμού της προθεσμίας και αφήνει ένα τόσο σοβαρό ζήτημα ανοικτό σε ερμηνεία. Έτσι, από τη στιγμή που η μη άσκηση παρέμβασης μέσα στις τριάντα (30) ημέρες δημοσιοποίησης της αίτησης στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας οδηγεί στην έκδοση «αυτόματης» απόφασης (173 § 1), τότε η επίδοση της αίτησης προϋποθέτει την άσκηση παρέμβασης και την απόκτηση της ιδιότητας διαδίκου από τον παρεμβαίνοντα. Τούτο εξάλλου προκύπτει και από την ένταξη της ρύθμισης στο άρθρ. 177 υπό τον τίτλο «άσκηση παρέμβασης». Επομένως, η προθεσμία μπορεί να νοηθεί ότι ξεκινά είτε από την κατάθεση της παρέμβασης είτε από την λήξη της προθεσμίας των 30 ημερών. Η πρώτη λύση είναι επισφαλής, καθώς σε περίπτωση περισσοτέρων παρεμβάσεων κατατεθειμένων σε διαφορετικές ημερομηνίες, η προθεσμία θα υπολογίζεται με βάση διαφορετικές αφετηρίες. Αντιθέτως η δεύτερη λύση είναι ασφαλέστερη, καθώς εξασφαλίζει κοινή αφετηρία για όλους τους διαδίκους. Η εξάντληση των προθεσμιών αυτών θα αφήνει στενά περιθώρια προετοιμασίας των μερών²⁹ διότι η προθεσμία εξήντα (60) ημερών κατάθεσης των προτάσεων και αποδεικτικών μέσων υπολογίζεται με αφετηρία την κατάθεση της αίτησης και όχι την επίδοση του αντιγράφου της αίτησης. Στη συνέχεια, πέντε (5) εργάσιμες μέρες μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής τα μέρη καταθέτουν προσθήκη, οπότε η διαδικασία ολοκληρώνεται και το δικαστήριο εκδίδει απόφαση εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών. Ο υποδεικνυόμενος από τον πιστωτή που έχει την υψηλότερη απαίτηση σύνδικος, διορίζεται.

10. Ερημοδικία: Ως προς την ερημοδικία σε αμφοτέρες τις διαδικασίες

---

29. 30 (ημερολογιακές) ημέρες της προθεσμίας του άρθρ. 173 § 1 και 10 εργάσιμες (δηλαδή 14 ημερολογιακές) ημέρες της προθεσμίας του άρθρ. 177 § 2 εδ. δεύτερο.

ες εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη του άρθ. 754 ΚΠολΔ. Χρήσιμες είναι οι εξής παρατηρήσεις: Η ματαίωση της συζήτησης εξαιτίας ερημοδικίας του αιτούντος εμποδίζεται από την κανονική παράσταση άλλων προσώπων που προσέλαβαν την ιδιότητα του διαδίκου. Ως τέτοια ο νόμος αναφέρει ρητώς τον «καθ' ου η αίτηση», αν και δεν προσλαμβάνει την ιδιότητα του διαδίκου μόνο εξ αυτής της αιτίας κι επομένως δεν παρίσταται νομίμως στην συζήτηση ή «τον τρίτο που έχει κλητευθεί ή έχει παρέμβει», δηλαδή τον κλητευθέντα (748 § 3 ΚΠολΔ) και τον παρεμβαίνοντα. Για την ταυτότητα του νομικού λόγου, η διάταξη εφαρμόζεται και επί παρουσίας του προσεπικληθέντος (753 ΚΠολΔ) και αυτού στον οποίο απευθύνθηκε ή κοινοποιήθηκε η αίτηση με πράξη προσδιορισμού δικασίμου μετά από σχετική πρόβλεψη του νόμου³⁰. Συνεπώς, η συζήτηση της αίτησης διεξάγεται κανονικά ερήμην του αιτούντος, εφόσον παρίστανται κανονικά οι λοιποί διάδικοι³¹. Αν κάποιος «τρίτος»³², εννοώντας ο νόμος προδήλως πρόσωπο εκτός του αιτούντος, το οποίο έχει καταστεί διάδικος με οποιονδήποτε από τους νόμιμους τρόπους, δεν παρασταθεί ή δεν παρασταθεί κανονικά, η συζήτηση διεξάγεται ωσει παρόντος αυτού του απολειπομένου διαδίκου («τρίτου») και έτσι το δικαστήριο δεν ματαιώνει την συζήτηση αλλά η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν αυτός παρών³³.

---

30. Βλ. και Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Αρβανιτάκη) ΚΠολΔ², άρθ. 754, αρ. 4.

31. Ο αιτών εμφανίζεται αλλά δεν λαμβάνει μέρος κανονικά στη συζήτηση είτε όταν δεν εκπροσωπείται από πληρεξούσιο δικηγόρο, είτε όταν έχει παραλείψει να καταθέσει προτάσεις, εκεί όπου η κατάθεση αυτών είναι υποχρεωτική· βλ. σχετ. ΜΠρΑθ 1155/1971 ΑρχΝ 1971.305· ΠΠρΡοδ 25/2013 ΝΟΜΟΣ· Δεληκωστόπουλο, Ερημοδικία στην εκουσία δικαιοδοσία, σημ. στη ΜΠρΚαλ 117/2016 ΕΠολΔ 2016.434· Μαργαρίτη, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 754, αρ. 1, σ. 267· Λεοντή (-Βαρσάνη), Εκουσία Δικαιοδοσία, 2018, § 8 VII, αρ. 23, σ. 61· αντίθ. Μπέης, ΠολΔ VI, άρθ. 754, αρ. 1, σ. 309, μ.π.π.: η παράλειψη του αιτούντος να καταθέσει προτάσεις δεν θα πρέπει να συνιστά λόγο ματαίωσης της μονομερούς συζήτησης.

32. Βλ. ΑιΕ Ν. 4335/2015 ΚΝοΒ 2015.760 επ., 780 (υπό άρθ. 754): «(...) σε περίπτωση όμως που δεν εμφανισθεί ο αιτών (ή τρίτος) ή εμφανισθεί και δεν λάβει μέρος στη συζήτηση κανονικά, το δικαστήριο δεν ματαιώνει τη συζήτηση, αλλά εξετάζει την υπόθεση κατ' ουσίαν».

33. Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Αρβανιτάκης) ΚΠολΔ², άρθ. 754, αρ. 9 και 10· Απαλαγάκη, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ⁶, άρθ. 754, αρ. 3, σ. 2441· ΕιρΡοδ 31/2015 ΕΛΛΔνη 2017.576· ΜΠρΛαμ 123/2017 ΝΟΜΟΣ· ΠΠρΑθ 213/2017 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΠύργΚρ 20/2017 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚαβ 565/2017 ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΘεσ 5049/2018 ΝΟΜΟΣ· ΕφΑθ

11. Ενέργεια απόφασης: Οι αποφάσεις που κηρύσσουν την πτώχευση έχουν άμεση ισχύ παράγοντας διαπλαστική ενέργεια έναντι πάντων (erga omnes) κι εκτελεστότητα. Οι αποφάσεις κατόπιν αίτησης του οφειλέτη δεν παράγουν ουσιαστικό δεδικασμένο αλλά την ιδιότυπη δεσμευτικότητα που εδράζεται στην αρχή ne bis in idem (άρθ. 778 και 758 ΚΠολΔ). Αντιθέτως, οι αποφάσεις μετά από αίτηση τρίτων προσώπων παράγουν δεδικασμένο ως προς τις προϋποθέσεις πτώχευσης. Τα άρθ. 321, 322, 324, 325 περ.1, 2, 328, 329, 330, 332 ΚΠολΔ εφαρμόζονται αναλόγως. Ζητήματα που έχουν κριθεί με ισχύ δεδικασμένου στο πλαίσιο δίκης της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας και εμφανίζονται ως προδικαστικά ζητήματα στις δίκες της πτώχευσης (π.χ. ύπαρξη ή απόσβεση απαίτησης πιστωτή, παραγραφή κλπ.) δεσμεύουν και το πτωχευτικό δικαστήριο. Κατά την πειστικότερη άποψη, ισχύει και το αντίστροφο, δηλαδή το προδικαστικό ζήτημα που κρίνεται σε μη γνήσια υπόθεση της εκουσίας δικαιοδοσίας (π.χ. ως προς την απαίτηση) δεσμεύει το δικαστήριο που επιλαμβάνεται του ίδιου κριθέντος ζητήματος σε μεταγενέστερη εκδίκαση διαφοράς της αμφισβητούμενης ή μη γνήσιας υπόθεσης της εκουσίας δικαιοδοσίας³⁴.

12. Ένδικα βοηθήματα και μέσα

(α) Γενικό πλαίσιο³⁵: Στις πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου προβλέπεται μόνο η άσκηση έφεσης (άρθ. 187). Στις πτωχεύσεις μεγάλου αντικειμένου πτωχευτική ανακοπή, αίτηση ανάκλησης, ανακοπή ερημοδικίας, έφεση, αναίρεση (άρθ. 131 §1) και κατά μία άποψη³⁶, και αναψηλάφηση.

(β) Έφεση³⁷: Λόγους έφεσης αποτελούν σφάλματα νομικά, αποδεικτικά και πραγματικά της πρωτόδικης απόφασης, τυπικές ελλείψεις της αίτησης που είχαν οδηγήσει στην εσφαλμένη απόρριψή της από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ή τουναντίον, τυπικές παραλείψεις που το ίδιο δικαστήριο

172/2020 ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΠατρ 170/2020 ΝΟΜΟΣ.

34. Βλ. σχετ. Χατζηϊωάννου, § 9, αρ. 13 επ., σ. 205 επ.

35. Η διάταξη του άρθ. 131 δεν μετέβαλε το δίκαιο που ίσχυε δυνάμει του άρθ. 55 ΠτΚ (ν. 3588/2007 όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 3 § 1 ν. 4446/2016) κι επομένως η θεωρία και η νομολογία του προϊσχύσαντος δικαίου θα μπορεί αναλόγως να αποτελέσει ερμηνευτικό εργαλείο κατά την εφαρμογή του νέου νόμου.

36. Ψυχομάνης, ΠτΔ⁹, αρ. 883, σ. 257 και αρ. 910, σ. 263.

37. Χατζηϊωάννου, § 10, αρ. 92 επ., σ. 205 επ.· Ψυχομάνης, ΠτΔ⁹, αρ. 900 επ., σ. 261.

παρείδε και κήρυξε την πτώχευση. Επίσης, οψιγενή ή οψιφανή περιστατικά, τα οποία προβάλλονται το πρώτον στο εφετείο (765 ΚΠολΔ), ώστε να επιδιωχθεί η εξαφάνιση απόφασης που κήρυξε την πτώχευση ή αναλόγως, η κήρυξή της από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο. Σε άσκηση έφεσης νομιμοποιούνται μόνο οι νομίμως αποκτήσαντες την ιδιότητα του διαδίκου κατά την πρωτοβάθμια δίκη, εφόσον βλάπτονται από την εκκαλουμένη. Η έφεση απευθύνεται κατά των διαδίκων της πρωτοβάθμιας δίκης κι εφόσον προσβάλλεται απόφαση που κήρυξε την πτώχευση, και κατά του συνδίκου, ο οποίος νομιμοποιείται κατά τρόπο διακριτό από τον οφειλέτη. Κατά κρατούσα άποψη, παράλειψη απεύθυνσης της έφεσης στα ανωτέρω πρόσωπα, την καθιστά απαράδεκτη, αλλά κατά την πειστικότερη άποψη, με αφετηρία τα άρθ. 762 και 760 ΚΠολΔ, το απαράδεκτο θα πρέπει να περιοριστεί μόνο για την παράλειψη απεύθυνσης της έφεσης στον σύνδικο. Για την προθεσμία, το παράβολο και τους πρόσθετους λόγους έφεσης ισχύουν οι αντίστοιχες διατάξεις του ΚΠολΔ. Η απόφαση επί της έφεσης, εφόσον γίνει τυπικώς δεκτή, μπορεί (i) να επικυρώσει την πρωτόδικη απόφαση, (ii) να μεταβάλει (διορθώσει) την ημερομηνία παύσης των πληρωμών χωρίς να μεταβάλλει τις λοιπές διατάξεις της απόφασης, (iii) να κηρύξει το ίδιο την πτώχευση επί αιτήσεως που είχε πρωτοδικώς απορριφθεί, (iv) να εξαφανίσει την πρωτοβάθμια απόφαση, οπότε η πτώχευση θεωρείται ως μηδέποτε κηρυχθείσα, αλλά επιβιώνουν τυχόν διενεργηθείσες πράξεις του συνδίκου. (v) να παραπέμψει την απόφαση στο κατά τόπον αρμόδιο δικαστήριο (πολυμελές πρωτοδικείο ή ειρηνοδικείο), για περαιτέρω εκδίκαση.

(γ) Πτωχευτική ανακοπή³⁸: Η απόφαση κήρυξης της πτώχευσης μεγάλου αντικειμένου υπόκειται σε πτωχευτική ανακοπή μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την δημοσίευσή της. Δικαιούται ανακοπή οποιοσδήποτε απολειπόμενος διάδικος στην προηγηθείσα δίκη, οπότε η ανακοπή προσλαμβάνει τον χαρακτήρα ανακοπής ερημοδικίας και, επομένως, ο ανακόπτων οφείλει να προβάλει νόμιμο λόγο ανακοπής ερημοδικίας. Επίσης, κάθε τρίτος (μη διάδικος στην αρχική δίκη), που υπέστη βλάβη από την απόφαση, δικαιούται να την προσβάλλει, οπότε η ανακοπή προσλαμβάνει τον χαρακτήρα τριτανακοπής. Η ανακοπή ασκείται ενώπιον του δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση (πολυμελούς πρωτοδικεί-

---

38. Χατζηιωάννου, § 10, αρ. 15 επ., σ. 232 επ.· Ψυχομάνης, ΠτΔ⁹, αρ. 887, σ. 258-260.

ου ή τριμελούς εφετείου). Η πτωχευτική ανακοπή απευθύνεται επί ποινή απαραδέκτου στον σύνδικο. Επειδή δεν υπάρχει νομοθετική πρόβλεψη για απεύθυνσή της σε άλλους διαδίκους, πιο κατάλληλη λύση φαίνεται η διαταγή κλήτευσης των αρχικών διαδίκων. Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής μπορούν να ασκηθούν είτε με τις προτάσεις είτε με αυτοτελές δικόγραφο.

(δ) Αίτηση ανάκλησης³⁹: Αυτή ρυθμίζεται από το άρθ. 83 κατά πανομοιότυπο τρόπο με το προϊσχύσαν άρθ. 57 ΠτΚ και υποβάλλεται ενώπιον του δικαστηρίου που την κήρυξε μέχρι την περάτωση των εργασιών της. Έτσι, προσβάλλει την απόφαση κήρυξης πτώχευσης μεγάλου αντικειμένου ακόμα και αν αυτή έχει εν τω μεταξύ καταστεί αμετάκλητη.

(ε) Ανακοπή ερημοδικίας⁴⁰: Η απόφαση που απέρριψε αίτηση πτώχευσης μεγάλου αντικειμένου προσβάλλεται με ανακοπή ερημοδικίας από απολειπόμενο διάδικο της προηγηθείσας δίκης. Ισχύει αναλόγως η υποχρέωση καταβολής παραβόλου ερημοδικίας και οι προθεσμίες του άρθ. 503 ΚΠολΔ. Οι διάδικοι της αρχικής δίκης αποτελούν εκ του νόμου διαδίκους κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθ. 762 ΚΠολΔ.

(στ) Αίτηση αναίρεσης⁴¹: Κάθε απόφαση πτώχευσης μεγάλου αντικειμένου υπόκειται και σε αίτηση αναίρεσης, αλλά μόνο για τους λόγους του άρθ. 559 αριθ. 1, 4, 14, 16, 17 και 19 ΚΠολΔ, οι οποίοι εξετάζονται από το Ακυρωτικό όχι μόνο μετά από αίτηση αναίρεσης, αλλά και αυτεπαγγέλτως, επ' ευκαιρία αίτησης που δεν τους έχει επικαλεστεί (562 § 4 ΚΠολΔ).

II. Προληπτικά μέτρα

1. Σκοπός: Για να είναι εφικτή η διεξαγωγή της πτώχευσης προς τον σκοπό της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών, πρέπει κατά τον χρόνο κήρυξης της να διασώζεται ικανή πτωχευτική περιουσία. Όμως, από την υποβολή της αίτησης πτώχευσης μέχρι και την κήρυξή της μεσολαβεί ένα ικανό χρονικό διάστημα κατά το οποίο είναι ενδεχόμενο να λάβουν χώρα επιζήμιες για την ομάδα των πιστωτών μεταβολές της περιουσίας του

---

39. Χατζηϊωάννου, § 10, αρ. 64 επ., σ. 253 επ.· Ψυχομάνης, ΠτΔ⁹, αρ. 911 επ., σ. 263-267· Περάκης, ΠτΔ³, σ. 172-174· Κοτσίρης ΠτΔ¹⁰ § 127, σ. 238-242.

40. Χατζηϊωάννου, § 10, αρ. 59 επ., σ. 251 επ.· Ψυχομάνης, ΠτΔ⁹, αρ. 897 επ., σ. 260.

41. Χατζηϊωάννου, § 10, αρ. 117 επ., σ. 279 επ.· Ψυχομάνης, ΠτΔ⁹, αρ. 908, 909, σ. 262-263.

οφειλέτη⁴². Τα «προληπτικά μέτρα» των άρθ. 86 και 175 αποσκοπούν στην αποτροπή μιας τέτοιας εξέλιξης και εφαρμόζονται και στις δύο πτωχευτικές διαδικασίες (μικρού και μεγάλου αντικειμένου).

2. Προϋποθέσεις προληπτικών μέτρων είναι (i) η προηγούμενη υποβολή παραδεκτής αίτησης πτώχευσης (δηλαδή η θεμελίωση εκκρεμοδικίας)⁴³, (ii) η πιθανολόγηση συνδρομής των υποκειμενικών και αντικειμενικών προϋποθέσεων της πτώχευσης, (iii) η συνδρομή κινδύνου επιζήμιας για τους πιστωτές μεταβολής ή μείωσης της αξίας της περιουσίας του οφειλέτη.

3. Αρμόδιο δικαστήριο, όταν η αίτηση προληπτικών μέτρων υποβάλλεται σωρευτικώς με την αίτηση πτώχευσης ή με τις προτάσεις ενόψει συζήτησης της αίτησης αυτής, είναι το πτωχευτικό δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η κύρια υπόθεση⁴⁴. Όταν η αίτηση υποβάλλεται αυτοτελώς, αρμόδιος είναι ο πρόεδρος του πτωχευτικού δικαστηρίου, δηλαδή κατά ορθότερη εκδοχή⁴⁵, το συγκροτούμενο από τον πρόεδρο του πτωχευτικού δικαστηρίου μονομελές πρωτοδικείο που έχει κατά τόπον αρμοδιότητα κατ' άρθ. 78 § 1.

---

42. Χατζηιωάννου, § 11, αρ. 1, σ. 281-282· Φλώρου, Η προσωρινή δικαστική προστασία στην διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, 2020, σ. 301-302 (εφεξής Φλώρου, σ. ...).

43. Ψυχομάνης, ΠτΔ⁹, αρ. 803, σ. 236.

44. Πρβλ. Εφαθ 210/2015 ΕΕμπΔ 2015.405· Εφαθ 3376/2014 ΔΕΕ 2014.969. Αν οριστεί συζήτηση σε δικάσιμο διάφορη από την δικάσιμο του δικαστηρίου της κύριας δίκης, η συζήτηση (κατ' άλλη εκδοχή η ίδια η αίτηση) απορρίπτεται ως απαράδεκτη: ΠΠραθ 888/2017 ΝΟΜΟΣ· ΜΠρθεσ 18316/2011 Αρμ 2012.771· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνης), ΚΠολΔ², άρθ. 684, αρ. 3 μ.π.π.· Χαμηλοθώρης, ΑσφΜ², 2016, αρ. 44, σ. 32.

45. ΠΠραθ 888/2017 ΝΟΜΟΣ· ΠΠρθεσ 14539/2013 ΝΟΜΟΣ· ΠΠρθεσ 1399/2011 ΝοΒ 2011.1289· ΜΠρθεσ 2543/2014 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΜΠρθεσ 18316/2011 ΝΟΜΟΣ· ΜΠραθ 10689/2008 ΝοΒ 2009.408 = ΔΕΕ 2009.73· Αυγητίδης, Εξυγίανση επιχειρήσεων, 2011, σ. 195, σημ. 876· Αλ. Ρόκας, Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων², 2014, σ. 149 (σημ. 329)· Κ. Ρήγας, τα προληπτικά μέτρα στο νέο ΠτωχΚ, ΕφαΔ 2010, σ. 282 επ., 283· Μάζης, Η διαδικασία συνδιαλλαγής του νέου Πτωχευτικού Κώδικα, ΔΕΕ 2008, σ. 172 επ., 178 σημ. 19· Χατζηιωάννου, § 11, αρ. 20, σ. 292· ο ίδιος, Τα προληπτικά μέτρα της διαδικασίας εξυγίανσης κατά τον ν. 4446/2016, ΕλλΔνη 2018, σ. 11 επ., αρ. 42, σ. 22· Φλώρου, σ. 305, σημ. 78.

4. Προδικασία: Αυτεπάγγελτη λήψη μέτρων δεν επιτρέπεται, αφού ο νόμος προβλέπει ρητώς ότι διατάσσονται μετά από αίτηση, η οποία μπορεί να υποβληθεί μαζί με την αίτηση πτώχευσης (η άλλο ένδικο βοήθημα ή μέσο που ανοίγει κύρια δίκη πτώχευσης), οπότε το αίτημα χορήγησης προληπτικών μέτρων σωρεύεται στο δικόγραφο της. Εναλλακτικώς, είναι δυνατή η κατάθεση με τις προτάσεις στην κύρια δίκη. Η αίτηση δεν ασκείται παραδεκτώς προφορικά (686 §1 ΚΠολΔ)⁴⁶. Το περιεχόμενο της αίτησης οριοθετείται από το άρθ. 688 § 1 ΚΠολΔ με την διευκρίνιση ότι θα πρέπει να παρατίθεται η αίτηση πτώχευσης, λόγω της τελολογικής συνάφειας και του παρακολουθηματικού χαρακτήρα της, ώστε να επιτρέψει στον δικαστή την πιθανολόγηση της ευδοκίμησής της⁴⁷.

5. Νομιμοποίηση: Νομιμοποίηση για αίτηση έχει «οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον», δηλαδή όχι μόνο ο αιτών την πτώχευση, αλλά και κάθε άλλο πρόσωπο νομιμοποιείται να υποβάλει κύρια αίτηση πτώχευσης, αλλά δεν το έχει πράξει. Εφόσον προληπτικά μέτρα ζητούν πρόσωπα άλλα από τον οφειλέτη, ο οφειλέτης καλείται υποχρεωτικά, άλλως η συζήτηση είναι απαράδεκτη. Καλύπτεται έτσι με ρητή διάταξη το κενό που είχε υπάρξει στο προϊσχύσαν άρθ. 10 ΠτΚ. Άλλα πρόσωπα (π.χ. δανειστές με δικαίωμα αποχωρισμού ή διεκδίκησης πραγμάτων ευρισκόμενων εντός της περιουσίας του οφειλέτη) δεν έχουν κατ' αρχήν έννομο συμφέρον προληπτικών μέτρων, αλλά ασφαλιστικών μέτρων νομής ή κατοχής. Ομοίως, ούτε ο εγγυητής αλλά ούτε και ο πρωτοφειλέτης νομιμοποιούνται να ζητήσουν προληπτικά μέτρα ή επέκταση διαταχθέντων μέτρων στην περιουσία του πρωτοφειλέτη επί του εγγυητή⁴⁸

6. Διαδικασία⁴⁹: Η αίτηση εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Τα προληπτικά μέτρα αποτελούν ασφαλιστικά μέτρα που επιτελούν στις συγκεκριμένες πτωχευτικές δίκες ανάλογη λειτουργία με αυτή που επιτελούν τα μέτρα του άρθ. 781 ΚΠολΔ στις λοιπές υποθέσεις της εκουσίας δικαιοδοσίας⁵⁰. Η πρόσθετη παρέμβαση κατατίθεται και

---

46. Χατζηϊωάννου, § 11, αρ. 6, σ. 284.

47. Χατζηϊωάννου, § 11, αρ. 72, σ. 312-313.

48. Χατζηϊωάννου, § 11, αρ. 8 επ., σ. 285-290· Ψυχομάνης, ΠτΔ⁹, αρ. 806, σ. 237· Φλώρου, σ. 303-304.

49. Χατζηϊωάννου, § 11, αρ. 59 επ., σ. 306-320.

50. Χατζηϊωάννου, § 11, αρ. 46 επ., σ. 302 επ. Αντιθ. Κοτσιρίης/Αρβανιτάκης,

προφορικά κατά τη συζήτηση ενώ η κύρια με δικόγραφο (686 § 6 ΚΠολΔ). Επίσης ανταίτηση (που ασκείται και προφορικά) είναι νοητή από πρόσωπο που έλαβε την ιδιότητα του διαδίκου κατά την κύρια δίκη της πτώχευσης και από την θέση του αυτή αντιδικεί με τον αιτούντα. Δεν προσαρμόζονται στην δίκη των προληπτικών μέτρων και δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθ. 682 (ως προς τις προϋποθέσεις) και 683 (ως προς την αρμοδιότητα), 685, 689, 692 § 5, 693, 695, 706, 707-724, 728-730, 731-736 ΚΠολΔ.

7. Περιεχόμενο μέτρων⁵¹: Το περιεχόμενο των μέτρων οριοθετείται από την αρχή της αναλογικότητας, έτσι όπως ρυθμίζεται συνδυαστικά από το άρθ. 86 § 1 ΠτΚ και το άρθ. 692 §§ 1-4 ΚΠολΔ. Ειδικώς, ο κανόνας της απαγόρευσης ικανοποίησης δικαιώματος (692 § 4 ΚΠολΔ) βρίσκει εφαρμογή υπό την έννοια ότι δεν θα μπορούσε να κηρυχθεί προσωρινώς η πτώχευση ή να προσδιοριστεί προσωρινώς ημερομηνία παύσης πληρωμών με απόφαση προληπτικών μέτρων, διότι ένα τέτοιο μέτρο θα οδηγούσε σε απαγορευμένη προσωρινή δικαστική διάπλαση, που θα υποκαθιστούσε την κήρυξη της πτώχευσης. Αντιθέτως, δεν αντίκειται στον ανωτέρω απαγορευτικό κανόνα η επιβολή ορισμένων συνεπειών της πτώχευσης (π.χ. αναστολή ατομικών διώξεων, απαγόρευση διάθεσης) ως προληπτικών μέτρων κατά το στάδιο που εκκρεμεί η κήρυξή της.

Ο νόμος προβλέπει ενδεικτικά προληπτικά μέτρα:

(α) την απαγόρευση διάθεσης περιουσιακού στοιχείου από τον οφειλέτη ή προς αυτόν. Η ανενέργεια διαθέσεων παρά τα προληπτικά μέτρα είναι απόλυτη.

(β) ολική ή μερική ή υπό όρους αναστολή των ατομικών διώξεων των πιστωτών σε περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη. Το μέτρο μπορεί να περιορίζεται, αν κριθεί αναγκαίο, μόνο στην αναστολή πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης. Η αναστολή αυτή δεν επεκτείνεται κι επί του εγγυητή και των τρίτων συνοφειλετών, καθώς τα πρόσωπα αυτά πτωχεύουν αυτοτελώς και δεν επηρεάζονται από την πτώχευση του πρωτοφειλέτη.

Προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το νέο ΠτΚ (γνwm.) ΝοΒ 2008. 805 επ., 807-808. Για την σχετική συζήτηση ως προς την φύση των μέτρων βλ. και Φλώρου, σ. 311-312, σημ. 121· Ψυχομάνη, ΠτΔ⁹, αρ. 805, σ. 236-237.

51. Χατζηιωάννου, § 11, αρ. 89 επ., σ. 320 επ.· Φλώρου, σ. 306 επ.· Ψυχομάνης, ΠτΔ⁹, αρ. 807 επ., σ. 237-238.

(γ) τον ορισμό μεσεγγυούχου. Αντικείμενο της μεσεγγύησης μπορούν να αποτελέσουν κινητά, ακίνητα, ομάδα πραγμάτων, η ίδια η επιχείρηση του οφειλέτη, καθώς και τα εμπορικά του βιβλία. Το μέτρο ενδείκνυται, εφόσον μεταξύ του αιτούντος το μέτρο, πτωχευτικού πιστωτή και οφειλέτη, σημειωθεί έριδα για το αν το επίδικο πράγμα εντάσσεται ή όχι στην περιουσία του οφειλέτη. Εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρ. 726 ΚΠολΔ.

Εκτός από τα προαναφερθέντα ενδεικτικώς προβλεπόμενα προληπτικά μέτρα, ο δικαστής μπορεί να διατάξει κάθε αναγκαίο μέτρο κατ' άρθρ. 692 §§ 1-3 ΚΠολΔ. Ωστόσο, κατά την άσκηση αυτής της εξουσίας, δεν διατάσσονται μέτρα που θίγουν συγκεκριμένα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρ. 86 § 3.

Τα προληπτικά μέτρα (ιδίως η αναστολή των ατομικών διώξεων, εφόσον διαταχθεί) δεν καταλαμβάνουν ενέργειες εκτέλεσης ενέγγυων πιστώτων του οφειλέτη επί περιουσιακών στοιχείων με εμπράγματα ασφάλεια. Όταν η αίτηση πτώχευσης περιλαμβάνει παραδεκτό αίτημα εκποίησης του συνόλου του ενεργητικού ή των επιμέρους λειτουργικών συνόλων της επιχείρησης (79 § 1) και εφόσον τα περιουσιακά στοιχεία επί των οποίων έχει παραχωρηθεί ασφάλεια αποτελούν μέρος λειτουργικού συνόλου, τα προληπτικά μέτρα επεκτείνονται και επ' αυτών⁵².

8. Ισχύς μέτρων: Τα προληπτικά μέτρα έχουν άμεση ισχύ με την έκδοση της απόφασης που τα διατάσσει. Οι δημοσιεύσεις του άρθρ. 86 δεν αποτελούν προϋπόθεση ισχύος τους⁵³. Παράγεται «προσωρινό δεδικασμένο» και τα μέτρα ισχύουν προσωρινά και παύουν αυτοδικαίως να ισχύουν, όταν εκδοθεί η οριστική απόφαση, με την οποία κρίνεται η αίτηση πτώχευσης⁵⁴. Η απόφαση δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, αλλά σε αίτηση ανάκλησης υπό τους όρους των άρθρ. 696 §§ 1 και 3, 697 και 698 § 1 περ. δ' ΚΠολΔ⁵⁵. Η χορήγησή τους συνεπάγεται την αυτοδίκαιη άρση κάθε υφιστάμενου μέτρου προστασίας των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη,

---

52. Κατά την ΑιΤΕ (ο.π. σημ. 1) (υπό άρθρ. 86, σ. 239): «Επιδιώκεται με τον τρόπο αυτό τόσο η επιτάχυνση της ρευστοποίησης όσο και η αποτροπή της καταχρηστικής επίκλησης της προστασίας της πτωχευτικής διαδικασίας».

53. Χατζηϊωάννου, § 11, αρ. 156, σ. 357.

54. Χατζηϊωάννου, § 11, αρ. 158, σ. 357· Φλώρου, σ. 312-313· Κ. Ρήγας, Τα προληπτικά μέτρα στον νέο ΠτΚ, ΕφΑΔ 2010, σ. 282 επ., 293.

55. Χατζηϊωάννου, § 11, αρ. 75 επ., σ. 314 επ.

ιδίως βάσει των διατάξεων των ν. 3869/2010 και ν. 4605/2019 και την κατάργηση κάθε σχετικής εκκρεμούς διαδικασίας (άρθ. 86 § 4)⁵⁶.

9. Προσωρινή διαταγή⁵⁷: Παρά το γεγονός ότι το άρθ. 86 δεν προβλέπει την δυνατότητα χορήγησης προσωρινής διαταγής, τέτοια δυνατότητα συνάγεται ερμηνευτικώς από την ανάγκη προστασίας της ακεραιότητας της περιουσίας του οφειλέτη κατά το χρονικό διάστημα από την κατάθεση της αίτησης προληπτικών μέτρων μέχρι τη συζήτηση και την έκδοση απόφασης επ' αυτής. Εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη του άρθρ. 691Α ΚΠολΔ χωρίς όμως εξουσία αυτεπάγγελτης χορήγησης. Η ισχύς της δεν εξαρτάται από την δημοσίευσή της στο Μητρώο Φερεγγυότητας και εκτελείται αμέσως μόλις τούτη καταχωρηθεί κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά.

---

56. Ψυχομάνης, ΠτΔ⁹, αρ. 810, σ. 238.

57. Χατζηϊωάννου, § 11, αρ. 159 επ., σ. 357 επ.